ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2020

Vyhlásené: 27. 11. 2020 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah dokumentu je právne záväzný.

338

ZÁKON

zo 4. novembra 2020,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému sa mení a dopĺňa takto:

1. Preambula znie:

„Národná rada Slovenskej republiky, vedená snahou vyjadriť mimoriadnu úctu obetiam komunistického režimu, priznať im významný podiel na obnove slobody a demokracie, uložiť do pamäti národa utrpenie a obete tisícov občanov, zamedziť, aby nikdy nedošlo k pokusom o obnovu totalitných systémov v akejkoľvek podobe, a uvedomujúc si povinnosť vyrovnať sa s komunistickým totalitným režimom, sa uzniesla na tomto zákone:“.

2. § 1 znie:

„§ 1

(1) Režim založený na komunistickej ideológii, ktorý rozhodoval o riadení štátu a osudoch občanov v bývalom Československu od 25. februára 1948 do 17. novembra 1989, bol nemorálny, protiprávny, odsúdeniahodný a smeroval k potlačeniu základných práv a slobôd.

(2) Komunistická strana Československa a jej odnož Komunistická strana Slovenska boli zločinnými a odsúdeniahodnými organizáciami, ktorých činnosť smerovala k potláčaniu ľudských práv a slobôd a demokratického systému. Komunistická strana Československa a Komunistická strana Slovenska sú zodpovedné za spôsob vlády v našej krajine v rokoch 1948 až 1989, a to najmä za cieľavedomé ničenie tradičných hodnôt európskej civilizácie, národných a náboženských práv, za úmyselné porušovanie ľudských práv a slobôd, za justičné zločiny vykonané v politických procesoch, za teror vykonávaný proti nositeľom iných názorov, než aké zodpovedali učeniu marxizmu-leninizmu, za devastáciu hospodárstva, za zničenie tradičných princípov vlastníckeho práva, za zneužívanie výchovy, vzdelávania, vedy a kultúry na politické a ideologické účely, ako aj za bezohľadné ničenie historických pamiatok, prírody a životného prostredia.

(3) Komunistický režim a tí, ktorí ho aktívne presadzovali,

a) upieral občanom možnosť slobodne vyjadriť politickú vôľu, nútil ich skrývať vlastné názory na dianie v štáte, nútil ich verejne vyhlasovať svoj súhlas aj s tým, čo považovali za klamstvo

a zločin, a to prenasledovaním alebo hrozbou perzekúcie voči nim samotným, ich rodinám a blízkym,

b) systematicky a trvalo porušoval ľudské práva a slobody, pričom obzvlášť závažným spôsobom utláčal niektoré skupiny občanov na základe ich politických názorov, náboženského presvedčenia a príslušnosti k určitej sociálnej skupine,

c) porušoval základné princípy demokratického právneho štátu, medzinárodné zmluvy a aj svoje vlastné zákony, čím postavil vôľu a záujmy komunistickej strany a jej predstaviteľov nad zákony,

d) používal k perzekúcii občanov všetky mocenské nástroje, a to najmä

1. popravoval, vraždil a väznil občanov vo väzniciach a táboroch nútených prác, pri vyšetrovaní a v dobe väznenia používal brutálne metódy vrátane fyzického mučenia a psychického mučenia a vystavovania neľudským útrapám,
2. zraňoval a usmrcoval občanov pri pokusoch o útek do cudziny,
3. násilne zadržoval predstaviteľov, členov cirkví alebo náboženských spoločností v sústreďovacích táboroch alebo im inak obmedzil ich osobnú slobodu alebo majetkovú slobodu,[1])
4. násilne vysťahoval občanov v akcii B podľa osobitného predpisu,[2])
5. zabraňoval občanom v práve slobodne vycestovať do zahraničia a taktiež vrátiť sa späť do svojej vlasti,
6. zneužíval občanov na výkon vojenskej služby v Pomocných technických práporoch na neobmedzenú dobu,
7. zbavoval občanov svojvoľne majetku a porušoval ich vlastnícke práva,
8. znemožňoval vybraným občanom výkon ich zamestnania, povolania alebo funkcie, ako aj dosiahnutie vyššieho vzdelania alebo odborného vzdelania,
9. na dosiahnutie svojich cieľov neváhal páchať zločiny, umožňoval ich beztrestné páchanie a poskytoval neoprávnené výhody a ochranu tým, ktorí sa na zločinoch a perzekúciách podieľali,
10. spojil sa s cudzou mocnosťou a od roku 1968 udržiaval uvedený stav pomocou okupačných vojsk cudzej mocnosti,
11. dlhodobo prenasledoval občanov vedených na osobitných zoznamoch („čierne listiny“) spolu s ich rodinnými príslušníkmi.

(4) Komunistická strana Československa, ako aj Komunistická strana Slovenska nezabránila svojim členom a ich pomáhačom páchať zločiny, a to aj na ľudských právach a slobodách.“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 1 a 2 znejú:

„[1]) Zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov.

[2]) § 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení zákona č. 146/2013 Z. z.“.

3. V § 4 ods. 2 sa odkaz 1 označuje ako odkaz 3.

Poznámka pod čiarou k odkazu 3 znie:

„[3]) § 88 Trestného zákona.“.

4. Za § 7 sa vkladajú § 7a až 7c, ktoré znejú:

„§ 7a

Umiestňovať na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach texty, vyobrazenia

a symboly oslavujúce, propagujúce alebo obhajujúce režim založený na komunistickej ideológii alebo jeho predstaviteľov sa zakazuje. Za predstaviteľov režimu podľa predchádzajúcej vety sa považujú členovia orgánov Komunistickej strany Československa a Komunistickej strany Slovenska na okresnej a vyššej úrovni, príslušníci bezpečnostných zložiek štátu a osoby podieľajúce sa na komunistických zločinoch[4]) v období od 25. februára 1948 do 30. novembra 1989. Zákaz podľa prvej vety sa nevzťahuje na predstaviteľov režimu, ktorí sa zapojili do odporu proti komunistickému režimu.

§ 7b

V prípade pochybností o tom, či sa osoba považuje za predstaviteľa režimu založeného na komunistickej ideológii, na ktorého sa vzťahuje zákaz podľa § 7a, sa príslušný orgán obráti na Ústav pamäti národa,[5]) ktorý je povinný zaslať vyjadrenie v lehote do 90 dní, v ktorom zároveň posúdi aj možný odpor posudzovanej osoby proti komunistickému režimu.

§ 7c
Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. decembra 2020

Na pamätníky, pomníky a pamätné tabule podľa § 7a umiestnené do 30. novembra 2020 sa vzťahujú doterajšie predpisy.“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 4 a 5 znejú:

„[4]) § 3 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z. z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 – 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) v znení neskorších predpisov.

[5]) § 7 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z. z.“.

Čl. II

Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 96/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 130/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 421/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 500/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 11/1992 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 43/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 252/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z., zákona č. 229/1997 Z. z., zákona č. 225/1998 Z. z., zákona č. 233/1998 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 185/1999 Z. z., zákona č. 389/1999 Z. z., zákona č. 6/2001 Z. z., zákona č. 453/2001 Z. z., zákona č. 205/2002 Z. z., zákona č. 515/2003 Z. z., zákona č. 369/2004 Z. z., zákona č. 535/2004 Z. z., zákona č. 583/2004 Z. z., zákona č. 615/2004 Z. z., zákona č. 757/2004 Z. z., zákona č. 171/2005 Z. z., zákona č. 628/2005 Z. z., zákona č. 267/2006 Z. z., uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 616/2006 Z. z., zákona č. 330/2007 Z. z., zákona č. 334/2007 Z. z., zákona č. 335/2007 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 205/2008 Z. z., zákona č. 384/2008 Z. z., zákona č. 445/2008 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 511/2009 Z. z., zákona č. 102/2010 Z. z., zákona č. 204/2011 Z. z., zákona č. 361/2012 Z. z., zákona č. 160/2014 Z. z., zákona č. 180/2014 Z. z., uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 239/2014 Z. z., zákona č. 125/2015 Z. z., zákona č. 447/2015 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 131/2017 Z. z., zákona č. 70/2018 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., zákona č. 5/2019 Z. z., zákona č. 413/2019 Z. z. a zákona č. 73/2020 Z. z. sa dopĺňa takto:

1. V § 2b ods. 3 sa na konci pripájajú tieto vety: „Neprípustné je určiť názov ulice alebo iného verejného priestranstva po predstaviteľoch režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo iného režimu založeného na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii[2ab]) alebo režimu založeného na komunistickej ideológii;[2ac]) to neplatí, ak ide o predstaviteľov režimu, ktorí sa zapojili do odporu proti takémuto režimu. V prípade pochybností o tom, či sa osoba považuje za

predstaviteľa režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo iného režimu založeného na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii alebo režimu založeného na komunistickej ideológií, sa príslušný orgán obráti na Ústav pamäti národa,[2ad]) ktorý je povinný zaslať vyjadrenie v lehote do 90 dní, v ktorom zároveň posúdi aj možnú účasť posudzovanej osoby na protifašistickom odboji alebo inom odpore proti režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo inému režimu založenému na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii alebo možný odpor posudzovanej osoby proti komunistickému režimu.“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 2ab až 2ad znejú:

„[2ab]) § 6a zákona č. 487/2013 Z. z. o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v znení zákona č. 338/2020 Z. z.

[2ac]) § 7a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení zákona č. 338/2020 Z. z.

[2ad]) § 7 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z. z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 – 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) v znení neskorších predpisov.“.

2. Za § 30f sa vkladá § 30g, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 30g
Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. decembra 2020

Na názov ulice alebo iného verejného priestranstva podľa § 2b ods. 3 určený do 30. novembra 2020 sa vzťahujú doterajšie predpisy.“.

Čl. III

Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 524/1990 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 266/1992 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 237/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 248/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 249/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 250/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 202/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 265/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 285/1995 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 160/1996 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 168/1996 Z. z., zákona č. 143/1998 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 319/1998 Z. z., zákona č. 298/1999 Z. z., zákona č. 313/1999 Z. z., zákona č. 195/2000 Z. z., zákona č. 211/2000 Z. z., zákona č. 367/2000 Z. z., zákona č. 122/2001 Z. z., zákona č. 223/2001 Z. z., zákona č. 253/2001 Z. z., zákona č. 441/2001 Z. z., zákona č. 490/2001 Z. z., zákona č. 507/2001 Z. z., zákona č. 139/2002 Z. z., zákona č. 422/2002 Z. z., zákona č. 190/2003 Z. z., zákona č. 430/2003 Z. z., zákona č. 510/2003 Z. z., zákona č. 515/2003 Z. z., zákona č. 534/2003 Z. z., zákona č. 364/2004 Z. z., zákona č. 533/2004 Z. z., zákona č. 656/2004 Z. z., zákona č. 570/2005 Z. z., zákona č. 650/2005 Z. z., zákona č. 211/2006 Z. z., zákona č. 224/2006 Z. z., zákona č. 250/2007 Z. z., zákona č. 547/2007 Z. z., zákona č. 666/2007 Z. z., zákona č. 86/2008 Z. z., zákona č. 245/2008 Z. z., zákona č. 298/2008 Z. z., zákona č. 445/2008 Z. z., zákona č. 479/2008 Z. z., zákona č. 491/2008 Z. z., zákona č. 8/2009 Z. z., zákona č. 70/2009 Z. z., zákona č. 72/2009 Z. z., zákona č. 191/2009 Z. z., zákona č. 206/2009 Z. z., zákona č. 387/2009 Z. z., zákona č. 465/2009 Z. z., zákona č. 513/2009 Z. z., zákona č. 60/2010 Z. z., zákona č. 433/2010 Z. z., zákona č. 547/2010 Z. z., zákona č. 313/2011 Z. z., zákona č. 362/2011 Z. z., zákona č. 79/2012 Z. z., zákona č. 96/2012 Z. z., zákona č. 31/2013 Z. z., zákona č. 80/2013 Z. z., zákona č. 94/2013 Z. z., zákona č. 299/2013 Z. z., zákona č. 388/2013 Z. z., zákona č. 417/2013 Z. z., zákona č. 474/2013 Z. z., zákona č. 1/2014 Z. z., zákona č. 204/2014 Z. z., zákona č. 374/2014 Z. z., zákona č. 397/2015 Z. z., zákona

č. 430/2015 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 311/2016 Z. z., zákona č. 315/2016 Z. z. a zákona č. 393/2019 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 47a sa odsek 1 dopĺňa písmenom d), ktoré znie:

„d) napriek zákazu podľa osobitného predpisu[3g]) umiestni na pamätníku, pomníku alebo pamätnej tabuli text, vyobrazenie alebo symbol oslavujúci, propagujúci alebo obhajujúci režim založený na komunistickej, fašistickej alebo nacistickej ideológii alebo jeho predstaviteľa, alebo takéto umiestnenie iniciuje, rozhodne o ňom, umožní ho alebo sa na ňom inak podieľa.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 3g znie:

„[3g]) § 7a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému v znení zákona č. 338/2020 Z. z.
§ 6a zákona č. 487/2013 Z. z. o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v znení zákona č. 338/2020 Z. z.“.

2. V § 47a sa za odsek 1 vkladá nový odsek 2, ktorý znie:

„(2) Súčasťou výroku rozhodnutia, ktorým bol obvinený z priestupku uznaný vinným za spáchanie priestupku podľa odseku 1 písm. d), je výzva na odstránenie protiprávneho stavu v lehote do 60 dní.“.

Doterajší odsek 2 sa označuje ako odsek 3.

3. V § 47a ods. 3 sa za slová „odseku 1“ vkladajú slová „písm. a) až c)“ a na konci sa bodka nahrádza čiarkou a pripájajú sa tieto slová: „za priestupok podľa odseku 1 písm. d) pokutu do 1 000 eur. Pokutu za priestupok podľa odseku 1 písm. d) možno uložiť aj opakovane, a to až do odstránenia protiprávneho stavu.“.

Čl. IV

Zákon č. 487/2013 Z. z. o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov sa dopĺňa takto:

Za § 6 sa vkladajú § 6a až 6c, ktoré znejú:

„§ 6a

Umiestňovať na pamätníkoch, pomníkoch a pamätných tabuliach texty, vyobrazenia a symboly oslavujúce, propagujúce alebo obhajujúce režim Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo iný režim založený na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii, alebo ich predstaviteľov sa zakazuje. Za predstaviteľov režimu podľa predchádzajúcej vety sa považujú členovia orgánov Hlinkovej slovenskej ľudovej strany na župnej a vyššej úrovni, príslušníci bezpečnostných zložiek štátu a osoby podieľajúce sa na nacistických zločinoch[5]) v období od 14. marca 1939 do 9. mája 1945. Zákaz podľa prvej vety sa nevzťahuje na predstaviteľov režimu, ktorí sa zapojili do protifašistického odboja alebo iného odporu proti režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo inému režimu založenému na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii.

§ 6b

V prípade pochybností o tom, či sa osoba považuje za predstaviteľa režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo iného režimu založeného na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii, na ktorého sa vzťahuje zákaz podľa § 6a, sa príslušný orgán obráti na Ústav pamäti národa,[6]) ktorý je povinný zaslať vyjadrenie v lehote do 90 dní, v ktorom zároveň posúdi aj možnú účasť posudzovanej osoby na protifašistickom odboji alebo inom odpore proti režimu Slovenskej republiky z rokov 1939 až 1945 alebo inému režimu založenému na fašistickej ideológii alebo nacistickej ideológii.

§ 6c
Prechodné ustanovenie k úprave účinnej od 1. decembra 2020

Na pamätníky, pomníky a pamätné tabule podľa § 6a umiestnené do 30. novembra 2020 sa vzťahujú doterajšie predpisy.“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 5 a 6 znejú:

„[5]) § 3 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z. z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 – 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) v znení neskorších predpisov.

[6]) § 7 ods. 1 zákona č. 553/2002 Z. z.“.

Čl. V

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. decembra 2020.

Zuzana Čaputová v. r.

v z. Gábor Grendel v. r.

Igor Matovič v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Úrad vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava,
tel.: 02 888 91 131, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.